

Valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2025–2032

LLHall 08.04.2024 § 50
130/00.04.00/2022

Valmistelija Qvick Paula Lapin liitto

Lapin liitto antoi lausunnon Väyläviraston investointiohjelmaluonnoksesta 22.12.2023.

Investointiohjelma on Väyläviraston näkemys uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Viimeisin investointiohjelma on laadittu vuosille 2025–2032 ja se on osa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12 -suunnitelma) toimeenpanoa. Investointiohjelmassa ovat mukana vain ne hankkeet, joista ei ole vielä rahoituspäätöstä. Investointiohjelman kehittämishankkeiden mahdollisesta toteuttamisesta päättää eduskunta.

Investointiohjelman talouskehys (eli suunnitelman mukaan käytössä oleva rahoitus) muodostuu seuraavasti:

- Kehittämishankkeet, noin 2,8 miljardia euroa.
- Perusväylänpidon parantamishankkeet, noin 744 miljoonaa euroa.

Investoinnit jakaantuvat väylämuodoittain: Rataverkko 1391 milj. € ja tieverkko 1247 milj. €. ja vesiväylät 198 milj. €. Lisäksi Liikenne 12 -suunnitelma sisältää MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisiin hankkeisiin rahoitusta, josta osa kohdistuu valtion väyläverkon hankkeisiin.

Maanteiden perusväylänpidon puolelta Lapin ELY-keskuksen alueelta

- Vt 4 parantaminen Petäjäisen kohdalla, Rovaniemi
- Kt 78 ja Porokadun liittymän parantaminen, Rovaniemi
- Kt 79 parantaminen Kittilän taajamassa 1. vaihe, Kittilä
- Mt 970 kävely- ja pyöräilytie Nuorgamin suuntaan, Utsjoki

Vaikutusten arvioinnista

Pohjois-Suomen (Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi) alueellisessa tarkastelussa investointiohjelman hankekori tuottaa vertailun koreista viidenneksi suurimmat yhteiskuntataloudelliset hyödyt. Sekä turvallisuus-, ympäristökestävyys- että julkistalouden kestävyys -kori ovat kannattavuudeltaan huonompia hankekoreja ja menestyvät tästä näkökulmasta tarkasteltuna heikommin kuin IO-kori.

Investointiohjelman hankearvioidut Pohjois-Suomen hankkeet tuottavat yhteensä 107 milj. euroa hyötyjä 30 vuoden laskenta-aikana ja korin hyöty-kustannussuhde on 0,6. Hyötyjä saadaan 81 milj. euroa vähemmän kuin kokonaishyödyt maksimoivalla tehokkuuskorilla. Pohjois-Suomen IO-kori on hiilidioksidipäästöjen vähentämisen sekä ympäristökestävyyden kannalta tehokkaimpien korien joukossa. Lisäksi hankekori tuottaa merkittävän määrän elinkeinoelämälle kohdistuvia hyötyjä suhteessa korin kustannuksiin. Analyysin mielekkyyttä osin vähentää optimoinnissa käytettävissä ollut suppea hankejoukko sekä pieni budjettirajoite.

Lautiosaari-Elijärvi ja Tornio-Röyttä peruskorjaukset ja sähköistykset sekä Raahen meriväylän syventäminen ovat vertailujoukossa merkittävimpiä päästövähennyksiä tuottavia hankkeita ja niistä molemmat valikoituvatkin hiilidioksidipäästöjen vähentämisen maksimoivaan hankekoriin.

Liitteenä Lapin liiton antama lausunto Väyläviraston investointiohjelmaluonnoksesta, Valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2025–2032 ja taulukko investointiohjelmassa olevista Lapin alueen hankkeista.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Lapin liitto nostaa esille suurena huolena se, ettei nykyinen Liikenne12 ja sen perusteella laadittu Väyläviraston investointiohjelma vuosille 2025 -2032 huomioi geopoliittisen turvallisuusympäristön muuttumista, huoltovarmuutta ja erityisesti sotilaallisesta liikkumista. Kaksoiskäytön kannalta keskeiset infrahankkeet on suunniteltava ja toteutettava mahdollisimman pian; ennen kaikkea vt 21 kokonaisuudessaan. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman eli LIIKENNE12 päivityksessä on huomioitava paremmin väylien kaksoiskäyttö osana turvallisuustavoitetta.

Päätös Maakuntahallitus hyväksyi päätösesityksen keskustelun jälkeen yksimielisesti.

Tiedoksi Liikenne- ja viestintäministeriö
Väylävirasto